

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ТА НАУКИ

Збірник матеріалів

**XXVII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

20 лютого 2025 року

Київ 2025

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2025. 385 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 7 від 26.02.2025)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, доктор політичних наук, професор;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 20 лютого 2025 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

Гайдук Неллі,
кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної філології
Маріупольський державний університет

МЕДІЙНИЙ ДИСКУРС У СУЧАСНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ

Лінгвістична наука все більше виявляє зацікавленість до медійного простору як особливої форми існування та функціонування медійного дискурсу. Це обумовлює потребу вивчення медійного тексту та вимагає «необхідність розробки методів аналізу текстів ЗМІ для моніторингу різних тенденцій у сфері суспільної свідомості» [1, с. 389]. Важливим є вивчення усіх нерозривно пов'язаних між собою ключових понять інформаційного простору. Медіадискурс та медіатекст представляють собою глобалізовані системи сучасного українського комунікативно-інформаційного суспільства, що кожного дня впливають на його розвиток.

Медійний дискурс (дискурс засобів масової інформації, дискурс масової інформації) є актуальним у медійному просторі та відображає не тільки комунікативно-інформаційні, а й політичні, економічні, культурні настрої та тенденції сучасного соціуму.

За визначенням Д. Сизонова, «медіадискурс – це глобальна універсальна категорія сучасного комунікативно-інформаційного дискурсу, яка виступає певним тлом, та в якому відбиваються актуальні настрої суспільства в різних сферах діяльності – політиці, економіці, культурі тощо, а також динамічні інноваційні процеси, як-от, лексичні новотвори, семантичні неологізми, так звані реанімовані архаїзми, перифрази, крилаті вислови, запозичення з інших мов [1, с. 389].

Свого часу вивчення медійного дискурсу як глобалізованого категорійного апарату торкалися у свої працях такі науковці, як Н. Арутюнова, Р. Барт, Т. Добросклонська, В. Карасик, Г. Солганик, Л. Шевченко.

Дослідниця М. Желтухіна називає когнітивний аспект вивчення медійного тексту найголовнішим аспектом, на якому слід зосередити дослідницьку увагу, адже він «зосереджується на медійній сутності не тільки відображати реальні події, але й інтерпретувати їх, аналізувати та впливати на свідомість» [1, с. 390].

Як зазначає С. Чемеркін, «текст медіа являє собою вербальний мовленнєвий твір, створений із метою здійснення опосередкованої комунікації в сфері засобів масової інформації та характеризується широкою прагматичною спрямованістю, основною метою якої є соціальна регуляція» [2, с. 115].

За каналами передачі інформації виділяються:

1. Дискурс друкованих ЗМІ.
2. Дискурс радіомовлення.
3. Дискурс телебачення.
4. Інтернет-дискурс як усі електронні форми медійної комунікації.

Дискурсивні практики та стратегії, безумовно, реалізуються у певних сферах людського життя, які мають усталені ознаки тих чи інших комунікативних сфер. І коли ці сфери знаходять відображення у медійному дискурсі, а сучасні ЗМІ, як відомо, можуть торкнутися будь-яких відомих сфер, то в медіа дискурсі дані сфери та притаманні їм усталені риси, отримують певні прагматичні, стилістичні, функціональні особливості, і на основі цього виділяють: політичний дискурс масмедіа; економічний дискурс масмедіа; юридичний дискурс; дискурс новітніх технологій та наукового доробку; спортивний масмедійний дискурс; освітній дискурс масмедіа; фінансовий та бізнес-дискурс медіа; суспільно-громадський медійний дискурс; освітній масмедійний дискурс тощо.

Низка вчених пропонує класифікувати медійний дискурс з точки зору способу відображення дійсності, когнітивних стратегій та настанов адресантів та здатністю їх сприйняття цільовою аудиторією, виокремлюючи при цьому:

1. Дискурс т. зв. «якісної преси».
2. Дискурс популярної, масової преси.
3. Дискурси «жовтої преси» та глянцевого журналізму як ще більш низка ланка масового дискурсу.
4. Дискурс спеціалізованих технічних, наукових та науково-популярних видань.

Дискурс ЗМІ, особливо сучасних, являє собою багатогранне когнітивно-прагматичне явище, у якому мова виконує не лише функцію передачі повідомлення, але й являє собою певну соціальну дію, при цьому у медійному дискурсі сучасних ЗМІ активно функціонують не лише вербальні, а й невербальні засоби комунікації. Основною особливістю, що притаманна текстам мас-медіа, є принцип детермінації когнітивних механізмів соціальної пам'яті ідеологією, через яку інформація адресатові може подаватися вибірково, до того ж, важливою проблемою постає категоризація досвіду адресата, яка виступає важливим способом упорядкування отриманої інформації з різноманітних джерел ЗМІ.

Отже, у межах когнітивно-прагматичного підходу до вивчення текстів мас-медійного дискурсу, мовознавці мають справу з когнітивними способами сприйняття і обробки інформації, з'ясовуючи способи репрезентації концептуальних структур, що функціонують у медійному тексті.

Враховуючи велику залежність людини XXI століття від засобів масової інформації та комунікації, слід зауважити, що, вочевидь, усе різноманіття інформації, причому як

достеменною, так і такою, достовірність якої важко перевірити, що проникло в канали масової комунікації, так чи інакше здійснює вплив на розвиток людської свідомості, від чого залежить ступінь впливу – зовсім інше питання, серед таких факторів можна назвати і вік, і соціальний статус, і рівень загального інтелекту чи освіченості, наявність у адресата комунікативного підтексту та попередніх знань з проблематики, що порушується у медійному просторі.

Поняття як медійного тексту загалом, так і медійного дискурсу зокрема є центральними теоретичними складовими медіалінгвістики, оскільки медійний текст у своєму існуванні – це такий різновид тексту, що розрахований, перш за все, на масову аудиторію, і саме тому характеризується поєднанням вербальних і медійних одиниць і особливим типом автора, а також має виражену прагматичну спрямованість. Таким чином, медійний дискурс – це зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами.

Література

1. Сизонов Д. Ю. Медіатекст та медіадискурс у сучасному медійному просторі. *Studia Linguistica*. 2013. Вип. 7. С. 389-393.
2. Чемеркін С. Г. Репрезентативність гіпертексту у функціонально-стильових різновидах української мови в Інтернеті. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2009. Вип. 19. С. 111-116.

Лабецька Юлія,
кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри грецької філології
Маріупольський державний університет

ВЗАЄМОДІЯ МАРІУПОЛЬСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ГРОМАДОЮ НАДАЗОВСЬКИХ ГРЕКІВ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ ГРЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ)

Надазовські греки є третьою за розміром етнічною спільнотою в Донецькій області та однією з найбільших і найдавніших груп етнічних греків за межами Греції. Група є неоднорідною в мовному плані, поділяючись на румеїв, що їхня мова споріднена з грецькою, та урумів, які є тюркомовними. При цьому внаслідок радянської мовної політики та з огляду на асиміляційні та глобалізаційні процеси активних мовців стає дедалі менше. У звіті